

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo: Koroska ceste št. 5, Ropini se ne vrata. Upravništvo sprejema naročila, inzerate in reklamacije. Cena inzeratov po dogovoru. Za vse kratke oglase primeren popust. Nezaprite reklamacije so pošiljane pravočasno. Telefon št. 220.

45. letnik

Maribor, dne 10. novembra 1931.

50. letnik

Kako bodo razkosali in razsekali Slovenijo.

Slovenski samostojnosti so srečno prišli do tega, da sedaj kronajo svoje delo za slovensko samostojnost: Za konodajni skupščini je vlada predložila načrt zakona o razdelitvi zemlje na oblasti. Ta zakon razsekava Slovenijo in polaga v grob samostojnost, resnično samoupravo in avtonomijo Slovenije. Ta zakon nosi podpis slovenskega samostojnega ministra Ivana Pucelja.

Samostojni so izdajali in prodajali kos za kosom naših slovenskih avtonomnih pravic. Mirno so gledali, kako je voz centralizma prevažal iz Ljubljane v Beograd zadnje ostanke slovenske deželne vlade. Niso zadrževali demokratično kočijaže: Pribičeviča, Kukuljca, Zerjava. Ne samo, da niso zaustavljali centralističnega voza, še sami so prisedli med demokratične kočijaže kot centralistični sokočijaži. Komaj so prišli v Beograd, že so si nazvali glavnega ideala, ki vlada na Balkanu: ideala zarade — zaslužka. Za svoj žep so hoteli zaslužiti in zato so slovensko samostojnost in samoupravo prodali. Stotisočkrat in milijonkrat več kakor Judež Iskarijot so zaslužili in še zaslužijo, narodove pravice pa prodajajo.

Glasevali so za centralistično ustavo, ki je vso politično moč vzela Hrvatom in Slovencem iz rok ter jo predala Beogradu. Brez njihovih glasov ne bi ustava nikdar bila sprejeta. V politični zgodovini slovenskega naroda bo ta čin samostojnežev zapisan s črnimi pisankami. S črnimi pisankami bo tudi zapisano samostojno razsekovanje združene naše Slovenije. Mesar je mesar po svoji obrti; mesarji ne samo živino, mesari in razsekava tudi Slovenijo.

Poglejmo, kako Pucelj, Urek in Mermolja mesarijo in sekajo slovensko zemljo! Gospodje centralisti v svojem zakonskem načrtu delijo celo državo na 26 oblasti ali pokrajin. Slovenijo delijo Pucelj in njegova samostojna kompanija v zvezi s Kukuljcem in Zerjavom na dve oblasti: ljubljansko in mariborsko. Pri tej delitvi bo Stajerska tako zdelana, da bo izgledala kakor oskubljena kokoš.

Kaj bo po tem zakonskem načrtu pripadalo ljubljanski oblasti? Ne samo Kranjska, marveč od Stajerske ti le deli: ves sodni okraj Brežice, ves sodni okraj Sevnica, od okraja Kozje občini Veliki Kamen in Mrèna

Seja, ves sodni okraj Laško, brez občine Sv. Rupert.

Da ne bo mariborska oblast oskubljena samo na eni strani, ji hočejo tudi od Prekmurja odšepniti Dolno Lendavo in njeno okolico in občino Dolni Lakoš ter ji pridružiti varaždinski oblasti.

Kaj pravijo k temu Stajerski kraji ob Sotli, ob Savi in Savinji? Ali so zadovoljni s to pridelitvijo? Naj se za to dobroto zahvalijo širokoustnemu lazi-samostojnežu Ureku, političnemu golijaču Drofeniku in marmravemu goriskemu ubežniku Mermolji.

Taka razdelitev bo, in to se je resno bati, še bolj poostriła razmerje med Kranjci in Stajerci. Ako se pomisli, da bi vse premogovno ozemlje pri Trbovljah, Hrastniku in Rajhenburgu bilo prideljeno ljubljanski oblasti, se lahko preračuna, koliko pokrajinskih doklad bo za Stajersko odpadlo s tem, da se bo premogovna industrija kot velika davkoplačevalka, preselila v celoti na Kranjsko.

Vsem neprilikam, vsej nevolji in vsemu sporu more v tem oziru napraviti konec edino le nedoljena avtonomna Slovenija. V tej ne bo razlike med Kranjci in Stajerci, ne bo nas delila Sava, ne bo treba velike dele slovenske zemlje trgati iz prejšnje zveze, vsi Slovenci bomo združeni v eni veliki slovenski pokrajini. Da ujedinejo Slovenije se ni, so krivi slovenski demokrati in samostojneži. Tako dolgo je pa tudi ne bo, dokler ne bodo demokrati in samostojneži zginili s površja slovenske zemlje.

Naši poslanci prvi za demobilizacijo.

Karijev povrat na Madžarsko je upravičeno razburkal celo srednje Evropo. Jugoslavija in Čehoslovaška sta pričeli celo z mobilizacijo proti Madžarom, da si je obe državi svarila antanta pred prenatrženimi koraki proti Madžarski, ker bodo zaveznički mirnim potom spravili Karla na varno.

V odsotnosti našega kralja in ministrskega predsednika Pašiča je pa sklenila naša vlada, da pokliče na 6-tedensko orožno vajo letnike od 1896 do 1899. Pašič sam je iz Pariza opominjal vlado, naj bo oprezna in naj nikar ne hiti z vojaškimi vpoklici. — Vlada je hotela pokazati svojo moč in se ni ozirala na svarilo antante in ne Pašiča, začela s poklici in zahtevala 800 milijonov K kredita za vojaški korak napram Madžarski. Med tem časom, ko kliče vojaška oblast naše

letnike na orožne vaje, pa so antanta in Madžari sami odpeljali Karla proti Črnemu morju, madžarski parlament je enoglasno sklenil zakon o ukinitvi vladarskih pravic za kralja Karla in vso habsburško rodovino. Karlova nevarnost je torej odstranjena mirnim potom in tudi naši vpoklici nimajo pravega smisla in cilja, ampak bodo tirjali le ogromne stroške.

Poslanci našega Jugoslovanskega kluba so uvideli, da ne preti več naši državi od strani Madžarov nikaka nevarnost in so poslali k vojnemu ministru generalu Zečeviču odločno pismo, ki je odločno zahtevalo, da neha vlada z mobilizacijo, že vpoklicane pa takoj odpusti domov. Tudi glede živine in vozil, ki so bila odvzeta od vojaške oblasti, so naši odposlanci zahtevali, da se vrnejo posestnikom.

General Zečevič je pritrjeval zahtevam Jugoslovanskega kluba in izjavil, da je bila mobilizacija samo po izkus pripravljeno naše vojske in da se bo izvršila hitro tudi demobilizacija. Po zagotovitvi vojnega ministra se bodo tudi odvzeta vozila in živina ocenila po tržnih cenah.

Iz ravnokar oisanega odločnega koraka naših poslancev je pač jasno kot beli dan, kdo je res pravi in neustrašeni bojevnik za kmetoško pravo in korist. Samostojni poslanci še dozdaj niso bili pri vojnem ministru, da bi zahtevali dopust vpoklicanih letnikov.

Samostojni bič.

(Dopis iz mariborske okolice).

Po lanskih novembarskih volitvah so pričakovali naši zapeljani samostojneži, da bodo nastopili lepši časi za naš kmetoški stan, saj so jim na svojih volilnih shodih obljubljali vse-mogoče zemeljske dobrote, ko bodo prišli samostojni v ustavotvorno skupščino. Ako prav so naši časopisni naši somisljeniki svarili naše ljudstvo naj ne verjame tem novim Anđkri'stom, so vkljub temu lankoverneži su na njihove limance v nadi, da bo ta nova stranka bila neizprosna boj za pravice slovenskega kmeta. Povsod, kamor si prišel, si našel navdušene agitatorje (seveda masno plačani!) samostojnega evangelija, na njih shodih pa je vlekla največ pijača in harmonika. Petletna vojska je prinesla toliko gorja nad slovenske dežele, nje posledice so se pokazale vedno bolj in radi tega se je širila splošna nezadovoljnost.

To priliko so porabili očetje Samostojne, ni bilo težko tudi politične

omahljivce nafarbat, češ. naša nova stranka bo odpravila vse nadloge, ki tujejo kmetoški stan. Kakor sem že omenil, je na samostojnih shodih igrala harmonika poskočne polke in razum se, da se je okoli nje vse zavrtelo. — Treznejši ljudje so že takrat zmajevali z glavami dobro vedoč, da za tem plesom ne bo prišlo nič kaj dobrega.

Ni čuda torej, da so se te stranke oklenili najprej liberalni gostilničarji, ki so vedeli že v naprej, da jim bo ista pomagala izjemati zapeljano ljudstvo ter polniti njih nenasitne malhe. Pomisliti pa je treba še predvsem, da so se te stranke hlastno oprijeli vsi prejšnji nemškutarji, ki so po razsulu Avstrije bili podobni podganam na potaplajoči ladji. Skoraj dve leti so čakali ugodnega trenutka, da bi si ustanovili lastno stranko, ali pa, da jih v celoti prevzame kakšna druga stranka pod svoje okrilje.

Kot rešil o bilko na morju so pozdravili Samostojno, ki jih je rešila iz te zagate, saj ona ni stavila nikomur kakšnih pogojev, samo, da se je stranka povečala. Glej čudo: vsi naši prejšnji narodni Eljalti, poturice in hajlovi, so do malega danes vsi pri Samostojni, v kratkem času so postali celo „državotvorni element“! Živo je še vsem v spominu, koliko so morali naši narodni boritelji pretrpeti med vojske ravno vsled teh podlih izdajic — denuncijantov! Ko bi bile naše upravne oblasti dosledne, morale bi jih pozvati za vsa ta dejanja na odgovor, a pustile so jih lepo v miru!

Torej s pomočjo teh temnih elementov si je priborila Samostojna nekaj poslanskih mandatov, ki so se po dolgem cincanju (zaradi lepšega zdržiti z najhujšimi sovražniki slovenskega kmeta, takozvano demokratiško stranko! Vi vsi, ki ste glasovali za SKS, ste si spleli sami bič, ki bo tepel vas in vaše otroke, je že lansko leto po volitvah prorokoval nek odličan mož zbrani samostojni družbi. Sedaj čutimo vsi na lastni koži, da je imel prav, kajti doslej tudi nobena stranka ni napravila tako velike škode našemu slovenskemu kmetu, kakor ravno Samostojna, ki je s svojim pojavom napravila žalosten razkol našim deželim. Prej, ko je še ministroval dr. Korosec je vse hujskalo proti njemu, kot da bi bil on vsega kriv, sedaj pa ko sedi slabostojni mesar na ministrskem stolčku, kdo pa naj bo sedaj tisti, ki se ga naj prime? Zamanj se trudi Kmetijski list prati zamorca ministra Pucelja, ker kakor je vrel pred letom vse k Samostojni, tako danes zapušča jo laž-

Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus.

(Dalje.)

Z napeto pozornostjo me je poslušal. Ko sem končal, me je potrepil po glavi.

„Priden fant si, Jim!“ mi je dejal. „In v zagati ste, praviš —? Le Ben Gunnu zaupajte! Ben Gunn vam bo pomagal! — Kaj misliš, ali bi se graščak hotel skazati velikodušnega, za slučaj, da mu pomagam — ker je v zagati, kakor si dejal.“

Povedal sem mu, da je graščak najvelikodušnejši človek na svetu.

„Pa veš“, je nadaljeval, „ne mislim, da bi me kje morebiti naredil za vratarja v svojem gradu ali pa mi podaril kako obleko in take reči —. Ne, Jim, na to ne mislim. Kar mislim, je to, ali bi se dalo z njim zmeniti, recimo za kakih tisoč funtov od denarja, ki je že itak pravzaprav moja last!“

„Prav gotovo da! Sploh pa dobi vsak svoj delež.“

„In seboj me vzame na Angleško —?“ je vprašal nezaupno.

„Kaj misliš —!“ sem vzkliknil, — „Graščak je poštenjak! In povrh, če se iznebimo onih —, te itak potrebujemo, da nam pomagaš na ladji.“

„Ah!“ je dejal, „torej bi me vzel seboj na Angleško —!“

Videti je bilo, kako mu je odleglo.

„In sedaj, Jim, ti bom povedal, kako je bilo. Toliko in nič več ti ne povem. Na Flintovi ladji sem bil, ko je zakopaval svoj zaklad, on in šesti njegovih mornarjev. Skoraj teden dni so bili na suhem, mi pa smo morali čakati na ladji. „Walrus“ ji je bilo ime.

Nekega lepega dne pa nam da — znamenje z brega in v čolnu se pripelje stari Flint sam in glavo je imel obvezano z modrim robcem. Ravnokar je zahajalo sonce in smrtnobled je bil njegov obraz —. Pa tu je bil, on sam — in drugih šest — mrtvih in pokopanih!

Kako je on, eden sam človek, opravil z njimi — tega nihče na ladji ni znal povedati. Boril se je, klal jih je, — zavratno pomoril — vseh šest!

Bill Bones je bil prvi mornar — Dolgi John pa steward. — Vprašali so ga, kje je zaklad.

„Ah!“ je dejal Flint. „Pojdite na suho, ako hočete, pa ostanite tam! — Ladja pa mora po več denarja —!“

Tako je dejal.

Dobro — Pred tremi leti sem bil na neki drugi ladji in prišli smo do legale otoka.

„Fantje“, sem rekel, „tule leži — Flintov zaklad! Pojdimo, pa ga poiščimo!“

Kapitan je bil nevoljen. Tovariši pa so bili vsi na moji strani.

„Sli smo na suho.“

Dvanajst dni smo iskali, pa vsak dan so bili bolj hudi name. Nekega lepega jutra pa so se vsi odpravili na ladjo.

„Ti pa, Ben Gunn“, so mi dejali, „tule je puška in lopata in sekira. Ostanite na otoku in poiščite si Flintov zaklad!“

Tako so dejali in odpeljali so se. Glej, Jim, tri leta sem že tukaj in niti koščeka poštene krščanske hrane nisem okusil ves ta čas! In pogled — pogled name! Ali izgledam, kakor prost mornar —? Ne, boš rekel. In res je, da nisem, pravim!“

In hudo me je vščipnil v reko.

„In veš, Jim, tele besede povej vsemu graščaku!“ je nadaljeval. „Ni priprost človek, reci, to so njegove besede. Tri leta je bil mož na otoku po dnevi in po noči, v lepem in v grdem, včasih je mislil — tako boš rekel — na molitev, in včasih je mislil morebiti na svojo staro mater, ali še živi, — boš rekel — večji del svojega časa — prav tako moraš povedati — večji

del svojega časa pa je porabil za nekaj drugega — —! In vščipnil ga boš akole — —.“

In spet me je vščipnil kar najbolj zaupno in krepko ko me je mogel.

„In nato boš nadaljeval in boš rekel takole: Gunn je dober človek — boš rekel —, on precej več — precej več, zapomni si! — zaupa poštenjaku ko temle srečolovcem, četudi je bil on sam eden izmed njihove družbe.“

„Hm“, sem dejal, „tvoje besedice mi sem razumel od vsega (fitejega bese dičenja —. Sicer pa, čemu vse to — kajti kako naj pridem na krov?“

„Ah, seveda, to je težavno vprašanje! — Končno, tamle je moj čoln, sam sem si ga naredil s temile svojimi rokami. Pod belo skalo ga imam tu skritega. — Če pride do najhujšega, lahko poskusiva po noči — Hoj!“ se je ustavil, „kaj je bilo te?“

Se eno ali dve uri je bilo do solnčnega zapađa — pa v tem trenutku je zagrmel lop in po vsem otoku je odmevalo.

„Se že začeli!“ sem kriknil „Bijejo se! Za icenoj!“

In stekel sem, kar sem mogel, — proti pristanišču, ves svoj strah sem pozabil. —

njivo stranko vsi oni, da jih vkljub vsem naporom ne prežene iz njih rodne grude samostojni bič!

Neenakomernost zemljiškega davka.

G. finančni minister je izdal začasni zakon o razdelitvi davkov za leto 1921-22 v Srbiji in Crngori. Ta zakon finančnega ministrstva določa, da se mora zemljiški davek tudi po srbskih in črnogorskih pokrajinah potrojiti. Naredba finančnega ministra o potrojitvi zemljiškega davka za brate Srbije in Crngorce je hudo razljutila srbsko radikalno stranko. Kar celih dvajset radikalnih poslancev je vložilo na finančnega ministra interpelacijo, v kateri močno obsojajo početje finančnega ministra, češ, da je z zakonom o potrojitvi zemljiškega davka zelo hudo obremenil ravno one pokrajine, ki so vsled vojne najbolj in največ trpele.

Kak uspeh bo rodila ravnokar omenjena interpelacija radikalnih poslancev, še danes ne vemo, pač pa lahko vidi v njej naš slovenski kmet — kako je razljutila srbijske in črnogorske kraje samo potrojitev zemljiškega davka, med tem, ko ga plačuje naš kmet že davno v početvorjenem iznosu. Vendar početvorjeni zemljiški davek bi še naš kmet plačeval mirno in radevoljno, ko res ni toliko trpel vsled vojne kot srbski in črnogorski seljak, a kje so drugi davki, naloženi slovenskemu kmetu, o katerih se Srbini in Crngorci niti ne sanja.

Proti neznošnim novim davkom, ki so razpisani na slovenske pokrajine, so se že naši poslanci tolikrat pritoževali, zahtevali vsaj omiljenje teh davčnin, a vse zaman. Nikakor nismo proti davkom, katere država res rabi, a smo in bomo odločno proti neenaki razdelitvi teh davkov. Ako smo kraljevina, kjer bi naj bila vsa tri plemena enakopravna, potem se mora ta enakopravnost raztezati tudi na plačevanje davkov.

Naši poslanci, čast jim, se vedno potegujejo in odločno zahtevajo izenačenje davkov po celi SHS pokrajini, a njih neustrašeni klic je le glas vpijočih v puščavi sedanje vlade, v kateri pokorno kimajo s srbskimi radikali in demokrati naši samostojni in demokratje s svojimi ministri vredi.

Radikalni poslanci ne pustijo, da bi se potrojil zemljiški davek, a pri nas so ga početvorili, a če kažemo na to krivico kršenja plemenske enakopravnosti, pa nās ovajajo samostojni in demokratje v Beogradu, da smo — proti državi. Nismo bili in ne bomo proti državi, katero smo gradili brez samostojnih izdajic in hlapcev, pač pa smo in bomo proti krivičnemu davčnemu bremenu, katerega nalaga centralizem pristransko in neenakomerno ravno slovenskemu kmetu!

Iz poglavja o državnem gospodarstvu.

Kako pameten gospodar je naša sedanja vlada, nam razkriva tudi sledeči slučaj, katerega je odločno obsi-

Trdo ob moji strani pa je udobno in zložno stopal samotar zapuščenega bloka v svoji bezaško zakrpani obleki.

„Na levo, na levo!“ je opominjal. „Na levo se drži, prijatelj Jim!“ — „Tukaj pod drevje!“ — Tukaj, glej, sem ustrelil svojo prvo divjo kozo. Sveže je, sedaj ne pridejo več sem doli. — Vse so se poskrile po hribih iz strahu pred Ben Gunnom. — Ah in tula je „popokališče“ — popokališče je ubožec najbrž hotel reči. — „Vidiš grobove?“ Semkaj sem hodil, takole včas, kadar sem računal, da bi utegnila biti nedelja. Kapelice seveda nisem imel, pa svečaneje se mi je le zdelo tukaj. — in, veš Ben Gunn je bil sromak — boš rekel — ne rožnega venca, na koščeka Svetlega pisma ni imel.“

Fako je zgovorno in zložno besedoval. Jaz pa sem hitel naprej, nič ga nisem vprašal in nič mu nisem odgovarjal.

Streliš iz topa je kmalu sledilo tudi prasketanje pušk.

Se neka' časa je minilo v brzem teku — in kako četri milje pred me-

šilo tudi vladi prijazno časopisje. Fe mirovni pogodbi nam mora Nemčija poleg druge vojne odškodnine dati 31 tisoč konj in ravno toliko rogata živine. Vse pametne višje osebnosti, ki so za dobro gospodarstvo z državnim imetjem, so bile mnenja, naj bi se od Nemcev nam dolgovani konji in živali prodala v Nemčiji, ker bi bi prevoz za živali za nas predrag, ali pa bi nam naj dala Nemčija mesto živine, ki je imamo sami več kot dovolj, kake stroje ali sploh za poljedelstvo potrebne industrijske izdelke, katerih tri nas ni dobili.

Naša sedanja vlada pa ni bila za nobenega od teh dveh edino pametnih predlogov glede nemške živine, ampak je začela najprej prevažati — v Nemčije v našo državo na račun vojne odškodnine konje. Doslej so prevažali od dolžnih 51.000 — 12.000 konj, in je morala država plačati za prevoz vsakega konja 1000 dinarjev. Samo prevoznina vsake živali je znašala toliko kot prodajna cena.

Ta nespametni prevoz državnih konj pa so seve tudi izrabili na še večjo državno škodo in svoj dobiček razni živinski prekupci, ki so poslali na licitacijo teh nemških konj svoje agente. Ti agenti, ki so bili seve poprej med seboj dogovorjeni, so ponudili za konje nalašč najnižje cene, samo da so ogoljufali državo.

Od prvega transporta 12.000 nemških konj država ni imela nič drugega, kot da je plačala visoko prevoznino, imela dovolj praznega dela — zaslužili so pa pri razprodaji te konjske vojne odškodnine čifutski prekupci. To nespametno gospodarstvo z dragocenim državnim imetjem so zdaj jo temeljiti izgubi uvideli tudi gospodje na vladnih prestolih in so se odločili, da ostalih 39.000 konj ne bodo več prevažali v našo državo, ampak jih bodo rajši prodali v Nemčiji za 5000 dinarjev komad. Ravno tako bo tudi prodana v Nemčiji na lieu mesta vsa rogata živina, ki nam pripade po mirovni pogodbi.

Iz ravnokar navedenega slučaja lahko vidi vsak davkoplačevalec, kako modro gospodje imamo pri nas sedaj na najvišjih mestih. Ne smemo pa tudi pozabiti pri tej priliki na dejstvo, da sedi v vladi, ki je tako slepo prevažala in prodajala nemške konje, samostojni minister Pucelj, ki bi moral biti kot mesar strokovnjak glede prevoza in prodaje državne živine. — Nemški konji in slabostojni minister Pucelj je tudi čedno poglavje iz boja za „staro pravdo“, a ne na Pucelovo, ampak na državno izgubo!

Vpliv samostojnih na izvoz vina.

Izvanredna suša letošnjega leta je oblagodarila naše slovensko-stajerske vinorodne kraje z obilno in izvrstno vinsko kapljo. Letošnjega izbornega vinskega pridelka je pri nas toliko, da se bomo morali pobrigati za njegov izvoz, ker doma ga ne bomo mogli razpečati in porabiti.

V ta naš letošnji dobri in obilno bogati vinski pridelok je uprla tudi sedanja beogradska vlada svoje oči.

noj nad drevjem je zaplapolala angleška zastava —

(XVI.)

(To, kar stoji v poglavjih 16, 17 in 18, pripoveduje zdravnik.)

Krog poluenih je bilo, ko sta od rimla čolna za izletniki proti otoku.

Kapitan, graščak in jaz smo sedeli v kabini in se pogovarjali o potovanja.

Da je bilo le količjak vetra, vrgli bi se bili na tistih šest upornikov, ki so ostali z nami na ladji, dvignili bi bili sidro — in odjadrali. Pa vetra ni bilo niti za en klobuk in k vsemu temu je še prišel Hunter s krova in je nam povedal, da je Jim skočil v čoln in se odpeljal na otok.

Nismo dvomili o njegovi zvestobi, pa bali smo se za njegovo življenje. Kakor so bili ti ljudje danes razpoloženi, je bilo težko verjeti, da bi ga zopet kedaj videli živega in zdravega.

Hiteli smo na krov. Zoprn, zatohel vzdih je vnel v zraku. Če je kje na svetu bila doma družina — v tem pristanišču je bilo do

Finančno ministrstvo je izdalo tedni naredbo, po kateri se morajo javiti vse za izvoz določene količine vina. Kakor hitro bo imelo finančno ministrstvo v rokah vse podatke glede izvoza vina, hočemo samo rešiti izvozno vprašanje na bolj praktičen način — vsaj tako izjavlja finančni minister — kot je to bilo dosedaj.

V oči gled tej novi naredbi finančnega ministrstva pa se je pojavila — med vinskimi trgovci velika nevolja, ker nimajo zaupanja v dobre namene finančnega ministra demokrata, saj imajo z njim dosedaj že dovolj žalostno slabih izkušenj.

Večji vinski trgovci so prepričani, da zasleduje naredba finančnega ministra glede napovedi količine vina za izvoz cilj: priviti z novim davčnim vijakom vinogradnike in vinske trgovce, da se dobi o novi viri državnih dohodkov radi prevelikih postavk v državnem proračunu za leto 1922.

Ako bo uspela nova naredba finančnega ministra po upravičenem domnevanju vinskih trgovcev-izvoznikov, potem se bodo cene vinu znatno zvišale, — prepričani pa tudi izvoz vina, edinega letošnjega preobilnega pridelka pri nas, trpela pa bo tudi naša že itak skoro do skrajnosti zrahljana valuta. Nikakor pa ne smemo pozabiti v oči gled temu novemu udarcu na naše vinogradnike od strani vlade, da sedi v njej samostojni minister Pucelj, ki bi se bil moral v kmetstvo zasčito zoperstaviti tej naredbi, a se ni, in je za njo soodgovoren.

Res lepo skrbijo samostojni za — kmeta-vinogradnika!

Kje so cenilne komisije?

Tajništvo Kmetске zveze dobiya iz vseh krajev Slov. Stajerja dan za dnevom glasne pritožbe, da davčne oblasti prav nič ne marajo upoštevati upravičenih pritožb, ozir. prizivov proti pretirano visoko odmerjeni dohodni in vojnemu davku. Nujno potrebno je, da se takoj sestanejo cenilne komisije.

Dne 25. septembra 1921 so se vršile volitve v cenilne komisije za Slovenijo. Po vseh okrajih so izvoljeni moške, ki bi naj nepristransko in strokovnjsko presojali predpise glede dohodnine in voj. davka. Kolikor nam je znano, so okrajne davčne oblasti takoj po končanih volitvah v cenilne komisije poslale vse volilne spise delegaciji ministrstva financ v Ljubljano, a do danes še od vlade ni prav nobenega odgovora v tej zadevi. Davčne oblasti so tudi predložile v Ljubljani seznam oseb, katere se predlagajo v imenovanje kot člani cenilne komisije. Tudi tega akta pri vladi še do danes niso rešili.

Nasilja glede dohodnine in vojnega davka napram našemu ljudstvu pa se vršijo naprej! Gospodje pri nekaterih davčnih oblastvih n. pr. v Ljubljani, Celju in Mariboru upoštevajo pri odmeri teh davčnin samo informacije najetih špiceljnov, ki se pri poročanju o donodkih posameznikov skušajo iz strankarske ali druge zagrizenosti znašati nad svojimi sosedi ali ne prijatelji. Na ta način se uničuje na stotine eksistenco najboljših državlja-

vov! Onih šest zlikovcev je setilo v spretnem delu ladje, na obrežju sta ležala čolna trdo ob izlivu potočiča, v vsakem je sedel po en mož. Eden izmed njih si je požvižgaval svoj marnarski „Lillibullero“

Cakati se nam je zdelo premučno. Skierli smo, da greva Hunter in jaz s čolnom po poizvedbi na otok.

Na Flintovem zemljevidu je bila nedaleč od obrežja med drevjem zarisana lesena kočica in močen plot iz kolovja krog nje. Nedvomno si je hotel Flint za vse slučaje postaviti na otoku blizu pristanišča močno utrdbo.

To kočico sem sklenil, da grem gledat. Utegnila bi dobro služiti našim namenom.

Ko sva se s Hunterom približala obrežju, sta se mornarja v svojih čolnih oblekah vzaemirila. „Lillibullero“ je utihnil in videl sem, kako sta se posvetovala, kaj naj storita. Če bi bila odšla in poklicala Silverja, vse bi se bilo obrnilo drugače. Pa imela sta svoja povelja, mislim, in sklenila sta, da ostaneta v čolnih in se nanovo posvetita svojemu „Lillibullero.“

nov — ter se potom uradništva s takim postopanjem radikalno izpodkopljuje ugled države.

Da se veddar enkrat napravi konec tem neznošnim razmeram ter enostranskemu predpisovanju davkov po posameznih uradnikih, je naprosilo tajništvo Kmetске zveze naše poslanca, da se v Beogradu zavzamejo za to da pravilno izvoljene cenilne in prizivne komisije takoj upostavijo.

O socijalnem in gospodarskem pomenu združništva.

narodni velekapitalizem povzpel do narodni velekapitalizem povzpel do naravnosti neverjetnega vpliva. To nam je predvsem pokazal izbruh svetovne vojne. Spor med Anglijo in Nemčijo je bil posledica večletnega tekmovanja na gospodarskih poljih. Ker je Nemčija preplavljala s svojimi prvovrstnimi in ne predragimi proizvodi ves evropski trg, je vzbudila v angleških velekapitalističnih krogih prikrito maščevalno jezo. Pritisk angleških velekapitalistov na tedanja vlado je bil tako neizprosni, da je Anglija napovedala Nemčiji vojno. V svetovni vojni pa je mednarodni velekapitalizem našel za svoje sebične namene obilico novih možnosti. Na vseh frontah so se vršile strašne bitke, grabežljiva kapitalistična pošast pa je v zaledju izpreminjala mirovno industrijo v mogočne tovarne za topove, puške, strelivo, vojne potrebščine itd. Približno pet let je trajala nečloveška borba med zatiranimi narodi današnje Evrope. Narodi so ubožali, velekapitalizem pa je na ruševinah te Evrope izdeloval nove načrte za podjarmljenje človeštva. . . .

Po končani svetovni vojni se je tudi velekapitalizem dejansko prilagodil novemu stanju. Povsod pa, kjer so bili njegovi interesi le količak v nevarnosti, je mednarodni kapitalizem uveljavil svoj mogočni vpliv. Mirovne pogodbe, ki na milost in nemilost izročajo premagane narode velikopotesnemu izkoriščanju od strani velekapitalizma v zmagovalnih državah, nam pač najlepše spričujejo o silnem pritisku, ki ga je izvrstno organizirani velekapitalizem razvil ob priliki sklepanja teh važnih pogodb.

Sila velekapitala — banke.

V čem pa pravzaprav obstoja sila velekapitalizma? V njegovih duhovito zamisljeni organizaciji, ki je razpredena po vsem svetu. Velekapital ne pozna nobenih ovir, njemu je odprti celi svet. „Denar je sveta vladar“, ta moder izrek ni pač nikjer tako v veličini kakor v mogočni organizaciji mednarodnega velekapitala. Kapitalisti, recimo tovarnarji, veleobrtniki in drugi podjetniki nosijo svoj denar v banke. V bankah nakopičeni denar pa bi trenutno bankam nič ne koristil in radi tega nalagajo banke ta denar na druga podjetja, kjer se naloženi kapital obilno obrestuje. Banke dandanes trgujejo s tujimi denarnimi vrednotami, posestvi, stavbami, tovarnami itd., in vzdržujejo taka podjetja deloma tudi same. Ker bi posamezne banke ne

Obrežje je delalo majhen ovinek. Krenil sem čoln tako, da je prišel ta ovinek med naju in upornika. Se preden sva priveslala do brega, sta naša izginila izpred oči.

Skočil sem na suho, pustil Huntera v čolnu in odhitel proti koči, s svilnatim robcem pod klobukom, da mi je bilo hladno, in z dvema samokresoma za pasom, pripravljenima za brambo.

Nisem še storil sto korakov in kočica je stala pred menoj.

Narejena je bila takole:

Na nizkem, komaj nekaj metrov visokem griču je izviral studenec bistre, hladne vode. Vrh griča so postavili trdno kočico iz neobdelanih blodov, pa tako, da je bil studenec še pod streho. V koči je imelo na tesno prostora kakih 40 ljudi, v stenah so bile strelne luknje na vse strani.

Drevje in grmičje krog kočice so posekali in ogradili ves prostor z močnim plotom iz debelega kolovja. Nobenih vrat ni bilo v plotu.

(Dalje prihodnjic.)